

SPIS TREŚCI

Od Redakcji Sław Krzemień-Ojak	9
WSTĘP Grzegorz Dziamski	11
Charakterystyka tomu. Kwestie terminologiczne. Problemy historyczne. Uwagi końcowe	
AWANGARDA Grzegorz Gazda	21
Dzieje terminu. Geneza światopoglądu awangardy artystycznej. Strategie artystyczne awangardy	
AWANGARDA LITERACKA Grzegorz Gazda	33
W poszukiwaniu nowych wartości. Geografia literacka i konteksty kulturowe. Ewolucja i rewolucja: Skamander, ekspresjonizm, futuryzm, Awangarda Krakowska i Druga Awangarda. Echa surrealizmu i innych kierunków awangardy europejskiej. Zamiast zakończenia	
AWANGARDA W PLASTYCE Grzegorz Dziamski	47
Awangarda klasyczna i neoawangarda. Postawa awangardowa. Awangarda polska. Awangarda po drugiej wojnie	
AWANGARDA TEATRALNA Małgorzata Leyko	77
Geneza teatru awangardowego. Postawa awangardowa – nowatorstwo. Działalność futurystów. Utwory sceniczne Peipera. Koncepcja teatru w systemie estetycznym Chwistka. Teatr Witkacego. Dramaty awangardowe. Inspiracje plastyczne. Okres okupacji. Przełom repertuarowy. Spóźniony powrót mistrzów. Dramaty Mrożka i Różewicza. Inscenizacyjno-plastyczne kreacje Szajny; eksperymenty Białoszewskiego. Teatr Kantora. Teatr Laboratorium Grotowskiego. Awangarda w latach siَادemdziesiątych i osiemdziesiątych	
AWANGARDA MUZYCZNA Zbigniew Skowron	103
Awangarda a nowatorstwo. Początki awangardy – futuryzm włoski. Futuryzm rosyjski. Awangarda francuska. Szkoła wiedeńska XX wieku. Awangarda amerykańska. Początki drugiej awangardy – koncepcje totalnego serializmu. Muzyka konkretna i elektroniczna. Nowe koncepcje strukturalne. Od aleatoryzmu do minimal music. Muzyka komputerowa. Awangarda muzyczna w Polsce – tendencje w okresie międzywojennym. Polskie nurty awangardowe po drugiej wojnie światowej. Koncepcje strukturalne i sonorystyczne po roku 1956. Unizm – happening – multimedia. Schyłek awangardy – zwrot ku wielkiej tradycji	
FOTOGRAFIA AWANGARDOWA Adam Sobota	123
Wstęp. Fotografia – inaczej. Fotomontaż. Lata 1939-1955. Od „odwilży” do wystawy „Fotografii subiektywnej” (1968). Fotografia jako dokument sztuki. Po między medializmem a podmiotowością. Awangarda po awangardzie	
FILM AWANGARDOWY Ryszard W. Kluszczyński	147
Początki: Themersonowie i inni. Dokumentalne impresje poetyckie. Film animowany. Film strukturalny. Kino intermedialne. Pluralizm lat osiemdziesiątych	
AWANGARDA W ARCHITEKTURZE Marta Leśniakowska	163
Początki i antycypacje. Utopia awangardy – faza teoretyczna (Blok). Praktyka awangardy – faza realizacyjna (Praesens). Akadamizacja awangardy – akademicki konstruktywizm i późny modernizm	

FUTURYZM Zbigniew Jarosiński	183
Futuryzm w Europie i w Rosji. Narodziny futuryzmu w Polsce. Front „Nowej Sztuki”. Dorobek futuryzmu polskiego. Ideowe wyzwanie futuryzmu. Epilog	
FORMIZM Teresa Kostyrko	203
Wstęp. Formizm wobec kubizmu i futuryzmu. Narodziny formizmu. Powstanie i historia grupy. Bilans formizmu. Główni przedstawiciele	
EKSPRESJONIZM W SZTUCE Piotr Łukaszewicz, Jerzy Malinowski	221
Wokół terminu. Wczesny ekspresjonizm. Kuboekspresjonizm. Ekspresjonizm Buntu. Jung Idysz. Ekspresjoniści polscy w Paryżu	
KONSTRUKTYWIZM Grzegorz Sztabiński	243
Konstruktywizm rosyjski. Konstruktywizm międzynarodowy	
KONSTRUKTYWIZM W PLASTYCE Jaromir Jedliński	249
Nurt narodowy i internacjonalistyczny w kulturze. Ideologia konstruktywistyczna. Pierwsze wystąpienia awangardy. Prezentacja konstruktywizmu. Działalność Bloku. Pomiędzy utylitaryzmem a teorią unizmu. Powstanie Praesensu. Działalność grupy a.r. Fotomontaż i film eksperymentalny. Zmierzch nurtu konstruktywistycznego	
DADAIZM Grzegorz Gazda	263
Wprowadzenie. Protodadaizm nowojorski. Cabaret Voltaire i narodziny dadaizmu. Dadaizm w Niemczech. Dadaizm we Francji. Dadaizm w Polsce. Totalna negacja. Dadaizm dzisiaj	
NADREALIZM – RUCH ARTYSTYCZNY I DOKTRYNA Krystyna Janicka	277
Narodziny. Założenia światopoglądowe. Nadrzeczywistość i marzenie senne. Automatyzm psychiczny. Twórczość i sztuka. Piękno konwulsyjne – cudowność i groza. Między mimetyzmem a abstrakcjonizmem. Artyści polscy wobec nadrealizmu	
NADREALIZM W PLASTYCE Jolanta Dąbkowska-Zydroń	291
Tendencje nadrealistyczne w polskiej plastyce międzywojennej. Postawy nadrealistyczne po wojnie. Przełom i kontynuacja. Pierwiastki nadrealne w twórczości artystów współczesnych. Konkluzje	
ABSTRAKCJA Grzegorz Dziamski	307
Rodzaje abstrakcji. Narodziny i przemiany abstrakcji nieikonicznej. Abstrakcja niegeometryczna i geometryczna – taszyzm i sztuka minimalistyczna. Dwie tradycje sztuki abstrakcyjnej. Sztuka abstrakcyjna w Polsce. Abstrakcja lat sześćdziesiątych. Epilog abstrakcji	
POP-ART Dariusz Jachimowicz	331
Wokół terminu. Narodziny i prekursorzy. Główni przedstawiciele. Afirmacja i krytyka kultury masowej. Pop-art w Polsce	
HAPPENING, PERFORMANCE Grzegorz Dziamski	349
Geneza. Happening. Performance. Happening i performance w Polsce. Nowa postać sztuki performance	
KONCEPTUALIZM Grzegorz Dziamski	369
Wprowadzenie. Sztuka jako idea i metasztuka. Ewolucja sztuki konceptualnej. Sztuka konceptualna w Polsce	

POSTMODERNIZM Grzegorz Dziamski	389
Postmodernizm neokonserwatywny. Postmodernizm poststrukturalistyczny. Przełom postmodernistyczny. Recepcja postmodernizmu w Polsce. Postmodernizm wobec modernizmu	
NOWA EKSPRESJA Krzysztof Stanisławski	403
Narodziny transawangardy. Transawangarda międzynarodowa – „nowi dzicy”. Dekada transawangardy. Nowa ekspresja, czyli polska transawangarda. Prekursorzy nowej ekspresji. Gruppa i środowisko warszawskie. Luxus i środowisko wrocławskie. Koło Klipsa i środowisko poznańskie. Środowisko gdańskie. Górny Śląsk i Lublin. Nowa ekspresja i nowa kultura popularna. Nowa ekspresja – okres podsumowań	
POSTMODERNIZM W LITERATURZE Lech Budrecki	429
Postmodernizm jako nurt współczesnej prozy amerykańskiej. Tendencje postmodernistyczne w prozie polskiej. Wyznaczniki postmodernistycznego utworu literackiego	
POSTMODERNIZM A MUZYKA Elżbieta Szczepańska	439
Zagadnienia terminologiczne. Postmodernizm a modernizm. Geneza postmodernizmu. Determinanty ideologiczne. Charakterystyka muzyki postmodernizmu. Postmodernizm w muzyce polskiej. Surkonwencjonalizm	
POSTMODERNIZM I FILM Teresa Rutkowska	455
Impas teorii filmu. Miejsce filmu we współczesnej teorii kultury (Baudrillard, Jameson, Eco). Twórczość filmowa. Akcenty postmodernistyczne w filmie polskim	
POSTMODERNIZM W ARCHITEKTURZE Ewa Węclawowicz-Gyurkovich	467
Czym jest postmodernizm w architekturze. Narodziny postmodernizmu w architekturze polskiej. Symbolizm. Nowa geometria. Neosentymentalizm i neotradycjonalizm. Podsumowanie. Antenaci i rozwiązania współczesne	
Skorowidz nazwisk	483
Skorowidz rzeczowy	505
Informacja o <i>Encyklopedii Kultury Polskiej XX wieku</i>	I – VI